

«Ιησούς και Απολλώνιος ο Τυανεύς» - Απάντηση σε άρθρο του κου Δ. Τσινικόπουλου (Μέρος Β')

Συνεχίζοντας την απάντηση στο άρθρο του κου Τσινικόπουλου «Ιησούς και Απολλώνιος ο Τυανεύς», θα ασχοληθώ απαντώντας στο ζήτημα της ιστορικότητας, του τρόπου ζωής, την διδασκαλία, τα θαύματα, και τις προγνώσεις. Στις παραθέσεις είναι τα γραφόμενα του κου Τσινικόπουλου. Η έντονη γραφή είναι δική μου.

*Οι νεοπαγανιστές, οι εσωτεριστές και αποκρυφιστές που τον τελευταίο καιρό έχουν ξεσπαθώσει, επαναφέροντας «παλιά ξινά σταφύλια», και παρουσιάζοντάς τα για εκλεκτά κλήματα, αρέσκονται κατά κόρον να υπογραμμίζουν τις ομοιότητες και τις δήθεν αναλογίες που υπάρχουν μεταξύ **του φανταστικού, μυθιστορηματικού αυτού Απολλώνιου και του ιστορικού Ιησού από τη Γαλιλαία**, που έδρασε σε συγκεκριμένο τόπο και χώρο (Παλαιστίνη μεταξύ 30-33 μ.Χ.) και για τον οποίον έχουμε πληροφορίες **όχι από μια μεταγενέστερη μυθιστορηματική πηγή, αλλά από 30 και πλέον συγγραφείς που έγραψαν μεταξύ του 50-200 μ.Χ.** μεταξύ των οποίων και οι χριστιανομάχοι Κέλσος και Λουκιανός (2ος αι. μ.Χ.)*

Στο προηγούμενο εξετάστηκαν οι πηγές και καταδείχτηκε ότι ο Φιλόστρατος μεταγράφει (δηλαδή αντιγράφει) από τον Δάμι και τον Μάξιμο από τις Αιγές, ενώ κάνει επιτόπια έρευνα σε πόλεις και ιερά για να συλλέξει επιπρόσθετο υλικό. Επίσης, είχε πρόσβαση στις συλλογές των επιστολών τις οποίες συγκέντρωσε ο αυτοκράτορας Αδριανός. Συνεπώς, ότι έχουμε για τον Απολλώνιο δεν είναι ούτε μεταγενέστερο ούτε μυθιστορηματικό. Επίσης, αναφέρθηκε η «φλαβιανή μαρτυρία», δηλαδή το μικρό εκείνο πλαστογραφημένο απόσπασμα που παρουσιάζει ο Ευσέβιος Καισαρείας που βάζει τον Ιουδαίο Ιώσηπο να αποδέχεται την μεσσιανικότητα του Ιησού και να κατηγορεί το έθνος του ότι καταδίκασε τον Μεσσία τους. Πιο αναλυτικά για αυτή την πλαστογραφία μπορεί κανείς να δει εδώ

Αλλά και ο ιστορικός Σουητώνιος (γράφει περίπου μεταξύ 100- 125 κ. ε), αναφέρει ότι ο Κλαύδιος (41- 54 κ. ε) έδιωξε όλους τους Ιουδαίους από τη Ρώμη επειδή προκαλούσαν συνεχώς ταραχές, υποκινούμενοι από κάποιον Chresto. Γράφει: *«Indaeos impulsore Chresto assidue tumultuantis Roma expulit»*. Όμως, δεν θα μπορούσε να αναφέρεται στον Ιησού καθώς η δράση του δεν τοποθετείται επί εποχής Κλαυδίου αλλά όταν ήταν έπαρχος ο Πόντιος Πιλάτος (26- 36 κ. ε). Υπάρχει διαφορά τουλάχιστον πέντε χρόνων. Επίσης, όπως μας λένε τα ευαγγέλια, το όνομά του δεν ήταν «Χριστός», αλλά Ιησούς. Το «Χριστός» δεν είναι κύριο όνομα, αλλά ιδιότητα. Δείχνει εκείνον που έχει χριστεί διά ελαίου, όπως έχριαν οι Εβραίοι τους βασιλείς τους και τους προφήτες τους. Εάν συνυπολογίσουμε ότι δεν υπάρχουν μαρτυρίες που να προέρχονται από σύγχρονους του Ιησού, ότι επιχειρήθηκε πλαστογραφία στον Ιώσηπο, ότι οι υπόλοιπες προβαλλόμενες μαρτυρίες (στο άρθρο που παραπέμπει ο κος Τσινικόπουλος) δεν προέρχονται από εθνικούς συγγραφείς συγχρόνους του Ιησού (όπως θα περίμενε κανείς), αλλά είτε από χριστιανούς συγγραφείς είτε από μεταγενεστέρους, τότε ο αριθμός των *«τριάντα και πλέον συγγραφέων»* ξεφουσκώνει.

Όμως, ακόμα ανάμεσα και σε αυτές τις χριστιανικές πηγές, δεν λείπουν τα σημεία εκείνα που προκαλούν έκπληξη και απορία. Και αναφέρομαι σαφώς στα στοιχεία που μαρτυρούν ιστορικότητα. Για παράδειγμα, ο απολογητής Αθηναγόρας που δραστηριοποιείται κατά τον δεύτερο μεταχριστιανικό αιώνα. Γράφει σχετικά ο πατρολόγος Στυλιανός Παπαδόπουλος: *«Στην αρχή της “Πρεσβείας” του σημειώνει ότι θα πληροφορήσει τα αφορώντα στους χριστιανούς. Εν τούτοις απουσιάζει κάθε τι περί του Χριστού και του έργου του (ακόμη απουσιάζει και το όνομα Χριστός)...»* (Πατρολογία, τ. Α, σ. 272). Ίδια απορία και για τον Θεόφιλο, επίσκοπο Αντιοχείας που δραστηριοποιείται επίσης κατά τον δεύτερο αιώνα. Γράφει ο ίδιος καθηγητής στο ίδιο έργο ότι *«[...] κινείται στα περιθώρια της εκκλησιαστικής παραδόσεως και να μην αναφέρεται ούτε στο έργο ούτε στο πρόσωπο ούτε καν στο όνομα του Χριστού. Το όνομα Χριστιανός δεν οφείλεται στο Χριστό, αλλά στο ότι χριόμεθα έλαιον θεού»* (ο. π. σ. 280). Αλλά και ο Ειρηναίος της Λυών, αναφέρει ότι ο Ιησούς έζησε μέχρι τα πενήντα του! Αυτό αναφέρεται στο δεύτερο βιβλίο *«Κατά αιρέσεων»*, στο δεύτερο κεφάλαιο. Σχολιάζοντας την περικοπή από το *«κατά Ιωάννην»* (κεφ. 8, στ.54-57), που οι Ιουδαίοι λένε στον Ιησού: *«Πεντήκοντα ἔτη οὐπω ἔχεις καὶ Ἀβραὰμ ἑώρακας;»*, γράφει: *«Για εκείνους που ήθελαν να τον καταδικάσουν ως ψεύτη, δεν θα του πρόσθεταν χρόνια σ’ αυτό που έβλεπαν να έχει φτάσει, αλλά αναφέρουν μια περίοδο κοντά στην πραγματική του ηλικία... Εκφράσανε αυτό που είδαν»*.

Τί σημαίνει αυτό; Σημαίνει ότι υπάρχει σοβαρό πρόβλημα στην απόδειξη της ιστορικότητας του Ιησού με στοιχεία και αποδείξεις χρονολογικές. Διότι, σύμφωνα με τα στοιχεία που δίνουν τα ευαγγέλια, ο Ιησούς γεννήθηκε όταν βασίλευε ο Ηρώδης τουλάχιστον δύο έτη πριν πεθάνει. Δηλαδή, γεννήθηκε μεταξύ 4- 6 π.κ.ε. Ενώ πέθανε επί Ποντίου Πιλάτου που ήταν έπαρχος στην Ιουδαία από το 26- 36 κ.ε. Άρα, ο Ιησούς πεθαίνει μεταξύ 30- 42 ετών (κατά τον «Ματθαίο»). Κατά τον «Λουκά» όμως, γεννιέται ενώ ήταν διοικητής της Συρίας ο Κυρήνιος. Αυτό συνέβη το 7 κ.ε. Άρα, το εύρος μεταβάλλεται. Ο Ιησούς πεθαίνει το πολύ στα 29! Βέβαια, αν υπεισέλθει κανείς σε ακόμα περισσότερες λεπτομέρειες και στοιχεία των ευαγγελίων, το πράγμα περιπλέκεται ακόμα περισσότερο. Όποιος ενδιαφέρεται, μπορεί να τα δει αναλυτικά στο βιβλίο του κου Κ. Θεοδωρίδη, «Η Απάτη των ευαγγελίων».

Υπ' αυτές τις προϋποθέσεις, περιττεύει νομίζω, κάθε συζήτηση για το αν μπορεί να γίνει οποιαδήποτε πραγματική αντιπαραβολή... μεταξύ ενός ιστορικά γνωστού προσώπου, και ενός αναπλασμένου από τη φαντασία, σαν του Απολλώνιου. Αλλ' ακόμη, αν κάνουμε τον κόπο να μπούμε πιο βαθιά, θα διαπιστώσουμε ότι οι προβαλλόμενες ομοιότητες είναι ελάχιστες και εξηγήσιμες. Οι δε διαφορές μεταξύ των δύο ανδρών, είναι τεράστιες και αγεφύρωτες, όπως άλλωστε, παρόμοιες διαφορές υπάρχουν μεταξύ του Χριστού και όλων των αρχαίων Ελλήνων σοφών. Αναφέρω μερικές απ' αυτές, τις σπουδαιότερες.

Είναι από τα ελάχιστα σημεία του άρθρου που με βρίσκει σύμφωνο. Δηλαδή, με την άποψη ότι οι ομοιότητες είναι ελάχιστες και ότι οι διαφορές είναι τεράστιες και αγεφύρωτες. Με τη διαφορά όμως ότι είναι υπέρ του Απολλωνίου και όχι υπέρ του Ιησού.

1) Σύμφωνα με τα θρυλούμενα κι αναφερόμενα για τον Απολλώνιο, ο νεοπυθαγόρειος αυτός σοφός, έζησε σαν ασκητής με αυστηρή πειθαρχία αποφεύγοντας το κρέας και το κρασί, τον έρωτα και το σεξ, ζώντας σύμφωνα με τις πυθαγόρειες αρχές και κανόνες διαβίωσης. Ο από Ναζαρέτ Ιησούς, όμως, παρόλον που μερικοί σήμερα τον θέλουν φυτοφάγο γιατί είναι οι ίδιοι, και έτρωγε κρέας και έπινε κρασί (Ματθ. 11:19), ευλόγησε τον οίνο στην Κανά της Γαλιλαίας, και κατηγορήθηκε από τους Φαρισαίους ως «υιός φάγος και οينوπότης ως φίλος των πορνών και των τελωνών», σε αντίθεση με τον Ιωάννη τον Βαπτιστή, που ήταν όντως ασκητής. Επίσης, παρόλο που ο Ιησούς δεν

νυμφεύτηκε, δεν ζούσε ασκητικά αλλά απολάμβανε τις χαρές της ζωής, διέθετε χιούμορ, μετείχε σε κοινωνικά δρώμενα, είχε μαθήτριες, ευλόγησε το γάμο και τα παιδιά, και αποδεχότανε την σαρκική σεξουαλική ένωση («ό ο θεός συνέζευξεν άνθρωπος μη χωριζέτω», και, «έσονται οι δύο εις σάρκα μίαν, ώστε ουκέτι εισί δύο, αλλά σαρξ μία». Ματθ. 19:5-6, Μάρκος 10:7, 13-16). Μεγαλύτερη διαφορά στον τρόπο ζωής των δύο ανδρών, δε θα μπορούσε να υπάρχει.

Ο Απολλώνιος αφού δέχονταν την διδασκαλία της μετενσαρκώσεως, επόμενο ήταν να μην καταναλώνει κρέας σεβόμενος την ζωή. Όσον αφορά τον οίνο, «καθαρόν μεν έφασκε είναι πώμα», αλλά «τη του νου συστάσει διαθολούντα τον εν τη ψυχή αιθέρα» (Τα ες τον Τυανέα, Α΄, VIII). Σε κάποιο σημείο λέει στον Δάμι· «Όσα σου είπα Δάμι, είναι για μένα, γιατί δεν μπορώ να σε αποτρέψω να πιείς απ' αυτό το κρασί ούτε στους συνοδούς μας. Θα σας επέτρεπα μάλιστα να φάτε και κρέας, γιατί δεν βλέπω σε τι θα σας ωφελούσε η αποχή από αυτά, σε μένα όμως δεν επιτρέπεται γιατί από παιδί ορκίστηκα να ζω ως φιλόσοφος» (ο. π. Β΄, VII).

Όσον αφορά τον έρωτα και το σεξ, ο Απολλώνιος δεν μετείχε διότι θεωρούσε ότι ήταν άλλη η αποστολή του. Πουθενά δεν κατέκρινε αυτή την φυσιολογική δραστηριότητα του ανθρώπου. Ωστόσο, αυτό δεν είναι μέρος των πυθαγορείων αρχών, αφού βλέπουμε τον ίδιο τον Πυθαγόρα να είναι νυμφευμένος με την Θεανώ και έχουν και παιδιά (βλ. Λεξικό Σούδα). Όσον αφορά τις τροφές που έπρεπε να μην τρώει ένας Ιουδαίος, είναι καταγεγραμμένες στην Πεντάτευχο, την οποία ακολουθούσε και ο Ιησούς. Οι βάσεις όμως σε καμία περίπτωση δεν ήταν φιλοσοφικές. Μια από τις αποδείξεις είναι ότι ο νόμος επέτρεπε τη βρώση του αρνιού, αλλά απαγόρευε του χοιρινού. Όσον αφορά το ζήτημα του οίνου, ο Ιουστίνος γράφει στον «Διάλογο προς Τρύφωνα», ότι ο Ιησούς είναι «προσδοκία των εθνών», όπως αναφέρεται (υποτίθεται προφητικά) στο κεφάλαιο 49 της «Γενέσεως», στίχοι 8-12. Μέσα στην υποτιθέμενη προφητεία (που φυσικά δεν εκπληρώθηκε, διότι υπήρξαν περίοδοι που έλειψε ο άρχων από Ιούδα), υπάρχει και η συνέχεια που λέει: «χαροποί οι οφθαλμοί αυτού από οίνου». Ενδιαφέρον! Διότι σύμφωνα με την «προφητεία», ο Μεσσίας θα το «έτσουζε» ολίγον. Σχετικά με το χιούμορ, αναφέρεται πολλές φορές στον βίο του Απολλωνίου, ότι ο Απολλώνιος και γέλασε, και αστειεύτηκε. Για να καταλάβουμε πόσο εύχαρις ήταν, μας παραδίδει ο Φιλόστρατος για την περίοδο των πέντε ετών που τηρούσε την άσκηση της πυθαγόρειας σιωπής: «Όσο καιρό τηρούσε σιωπή, δεν ήταν άχαρος στις συναναστροφές του, αλλά μιλούσε με την έκφραση των ματιών του και με τα

νεύματα των χεριών και του κεφαλιού. Ούτε φαινόταν αμειδής και σκυθρωπός» (ο. π. Α΄, XIV). Αντιθέτως κατά τα ευαγγέλια, ο Ιησούς ποτέ δεν γέλασε. Γράφει ο Νικόδημος ο αγιορείτης: «Επομένως, ποιό συμπέρασμα εξάγουμε από αυτή την απορία; Ότι, όχι η εμπαθής ιδιότητα του γέλιου, αλλά η ιδιότητα του κλάματος είναι ιδιαίτερο γνώρισμα του ανθρώπου και για αυτό **ο Κύριός μας, εκείνο όχι μόνο δεν το εφάρμοσε ο ίδιος, αλλά εμπόδισε με απειλή και τους άλλους λέγοντας:** “Αλλοίμονο σε σας που τώρα γελάτε γιατί θα πενθήσετε και θα κλάψετε”» («Περί της φυλακής των πέντε αισθήσεων», σ. 107). Στο ίδιο έργο αναφέρεται επίσης: «Οι θεολόγοι, ορίζοντας τον Χριστό κατά την ανθρώπινη φύση ότι είναι λογικό ον, **δεν προσθέτουν ότι έχει και την ιδιότητα του γέλιου.** επειδή αυτό δεν αποκαλύφθηκε από τις Γραφές» (ο. π. σ. 108).

Όσον αφορά την ύπαρξη μαθητριών του Ιησού, το «κατά Λουκάν» είναι σαφέστατο ως προς την αιτία: «[...] και έτεροι πολλαί αίτινες διηκόνουν αυτώ από των υπάρχόντων αυταίς» (8:3). Οικονομικά τα κίνητρα, λοιπόν! Αντιθέτως, ο Απολλώνιος ούτε ζήτησε χρηματικές συνδρομές, ούτε διατηρούσε ταμείο από το οποίο να επωφελούνταν και ο ίδιος, όπως ο Ιησούς με τους μαθητές του (βλ. «κατά Ιωάννην», 13. 27-30). Σχετικά με την οικογένεια, να τι γράφει σε επιστολή του ο Απολλώνιος: «Τα παιδιά σας χρειάζονται τους γονείς τους, οι νέοι τους γέροντες, οι γυναίκες τους άνδρες [...]» (επιστολή 33). Σε αντίθεση με τον Ιησού, όπως θα δούμε παρακάτω. Πράγματι, «Μεγαλύτερη διαφορά στον τρόπο ζωής των δύο ανδρών, δε θα μπορούσε να υπάρχει».

Ο Ιησούς καταδικάζει τον έρωτα και ταυτόχρονα το σώμα εξισώνοντας την έλξη του ωραίου με την...μοιχεία, απειλώντας -κατά το σύνηθες- με μεταθανάτιες τιμωρίες! «ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐτῆς ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτήν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμὸς σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἐν τῶν μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῆ εἰς γέενναν καὶ εἰ ἡ δεξιὰ σου χεὶρ σκανδαλίζει σε ἔκκοψον αὐτήν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἐν τῶν μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῆ εἰς γέενναν» («Κατά Ματθαῖον», 5:28-30).

2) Ο Απολλώνιος, πάντα κατά τα αναφερόμενα, ζούσε με μυστικιστικό τρόπο. Επέβαλε κατ' αρχάς στον εαυτό του 5ετή σιγή, όπως ήθελαν οι αρχές του Πυθαγορισμού και σ' όλη του τη ζωή ζούσε εν σιγή ως μυστικιστής, και εσωτεριστής. **Ο Ιησούς, αντίθετα, έζησε φυσιολογικά μέχρι τα τριάντα του στη Ναζαρέτ εργαζόμενος ως τέκτων** (Ματθ. 13:54, Μαρκ. 6:1-3) και

μετά τα 30, και επί τριάνμισι χρόνια, κήρυττε μαζί με τους μαθητές του στα χωριά και σε πλατείες και σε λόφους και ακροθαλασσιές, το ευαγγέλιο της βασιλείας των ουρανών. Και τους έδωσε οδηγίες πώς να κηρύττουν κι αυτοί με απλότητα (Ματθ. 10:5-15). Σε μια περίπτωση, μάλιστα, είπε: «Όσα ακούσετε από εμένα ιδιαιτέρως, κηρύξατέ το δημοσία. Κι αυτό που ακούτε μυστικά στο αυτί, κηρύξτε το στις ταρατσες, ώστε να το ακούσουν όλοι» (Ματθ. 10:27). Αργότερα, είπε ότι το ευαγγέλιό του και η διδασκαλία του θα έπρεπε να διακηρυχτούν σ' όλα τα έθνη φανερά (Ματθ. 24:14, 28:18).

Πουθενά δεν αναφέρουν τα κανονικά ευαγγέλια ότι ο Ιησούς έζησε στην Ναζαρέτ εργαζόμενος ως τέκτων, έως τα τριάντα του. Αυτό που αναφέρουν είναι ότι εργάστηκε ως τέκτων. Το πόσα χρόνια, είναι άγνωστο στοιχείο. Αυτό όμως που προκαλεί έντονη εντύπωση, είναι ότι ο Παύλος αγνοεί φυσιολογικά τον Ιησού και τη δράση του, αν και μαθήτευσε στην Ιερουσαλήμ κοντά στον φημισμένο νομοδιδάσκαλο Γαμαλιήλ. Πουθενά δεν εμφανίζεται στα ευαγγέλια. Ας δεχτούμε όμως χάριν οικονομίας, ότι μέχρι τα τριάντα του ήταν στην Ναζαρέτ. Μετά τα τριάντα όμως, τι έκανε, πάντα κατά τα ευαγγέλια; Πήρε μαζί του και αποχώρησε από τις οικογένειές τους ανθρώπους που ως τότε εργάζονταν, και τους έκανε να αφήσουν τις εργασίες τους. Άρα, τον βιοπορισμό τους. Να γιατί δημιούργησαν ένα κοινό ταμείο όπου μάζευαν χρήματα από τους αφελείς. Χαρακτηριστικό παράδειγμα, ο Πέτρος, ο οποίος άφησε την αλιεία και την οικογένειά του, καθώς αναφέρεται ότι είχε πεθερά την οποία θεράπευσε ο Ιησούς! Μάλιστα, να τι τους είχε υποσχεθεί ο Ιησούς: «τότε αποκριθείς **ο Πέτρος** είπεν αυτώ· **Ιδού ημείς αφήκαμεν πάντα** και ηκολουθήσαμεν σοι τι άρα έσται ημίν; Ο δε Ιησούς είπεν αυτοίς· αμίν λέγω υμίν ότι υμείς οι ακολουθήσαντες μοι εν τη παλιγγενεσία όταν καθίση ο υιός του ανθρώπου επί θρόνου δόξης αυτού καθίσεσθε και υμείς επί δώδεκα θρόνους κρίνοντες τας δώδεκα φυλάς του Ισραήλ. Και πας όστις ος αφήκεν **οικίας** ή αδελφούς ή αδελφάς ή πατέρα ή μητέρα **ή γυναίκα ή τέκνα** ή αγρούς ένεκεν του ονόματος μου εκατονταπλασίονα λήψεται και ζωήν αιώνιον κληρονομήσει» («Κατά Ματθαίον», 19.27-29). Ο ορισμός της ιδιοτέλειας μεταξύ δασκάλου-μαθητού. Πώς θα σας φαίνονταν αν ο σύζυγός σας ή η σύζυγός σας, σας άφηνε με τα παιδιά, και συντασσόταν με μια ομάδα ανθρώπων οπλοφορούντων, που διακήρυτταν ότι οσονούπω έρχεται η συντέλεια του αιώνος και η βασιλεία του Θεού; Όταν ο Ιησούς αργότερα θα τους πει να πουλήσουν ότι έχουν και δεν έχουν και να αγοράσουν μάχαιρα, εκείνοι του αποκρίθηκαν ότι υπάρχουν δύο. Και ο Ιησούς τους απάντησε ότι είναι αρκετό. Πράγμα που σημαίνει ότι οι

περισσότεροι οπλοφορούσαν. Αργότερα βλέπουμε τον Πέτρο να βγάζει το μαχαίρι του, και να κόβει το αφτί του Μάλχου, υπερασπιζόμενος τον κύριό του κατά τη σύλλησή του. Η αποστολή των μαθητών ήταν να τρώνε και πίνουν ότι θα τους παρέθεταν τα ανυποψίαστα θύματα: Στο «κατά Λουκάν» αναφέρεται: «εν αυτή δε τη οικία μένετε εσθιόντες και πίνοντες τα παρ' αυτών· άξιος γαρ ο εργάτης του μισθού αυτού εστί· μη μεταβαίνετε εξ οικίας εις οικείαν και εις ην δ' αν πόλιν εισέρχησθε και δέχωνται υμάς εσθίετε τα παρατιθέμενα υμίν» (10.7-8). Είναι και αυτά μέσα στις οδηγίες...

Και συμφωνώ και πάλι ότι «Μεγαλύτερη διαφορά στον τρόπο ζωής των δύο ανδρών, δεν θα μπορούσε να υπάρχει». Αυτά, κατά τους χριστιανούς, είναι...φυσιολογικά πράγματα.

Στην συνέχεια του άρθρου υποστηρίζεται ότι ο Ιησούς δεν είχε στοιχεία νεοπυθαγορικού μυστικισμού. Δεν έχω παρά να συμφωνήσω, και να επαυξήσω παραθέτοντας χωρίο που επικυρώνει τον ισχυρισμό: «Μακάριοι οι πτωχοί τω πνεύματι» («Κατά Ματθαίον», 5.3).

Έπειτα, περνάει στο θέμα της «βασιλείας των ουρανών». Ο αρθρογράφος υποστηρίζει ότι «Η βασιλεία αυτή εμφανίζεται στα Ευαγγέλια, ως παρούσα (στο πρόσωπο του Ιησού) και ως μέλλουσα, εσχατολογικά». Το ζήτημα είναι τεράστιο και καθοριστικό -κατά την άποψή μου- όσον αφορά την ανάδειξη της πλάνης του Χριστιανισμού (και) στο εσχατολογικό κομμάτι. Για περισσότερες λεπτομέρειες, παραπέμπω στα άρθρα «Η πλάνη και η απάτη της χριστιανικής εσχατολογίας – Μέρος Α' και Μέρος Β'», όπου υπάρχει πλήρης τεκμηρίωση ότι συμβαίνει το ακριβώς αντίθετο.

Στην συνέχεια, ο κος Τσινικόπουλος, αναφέρει ορθά ότι υπάρχει διαφορά μεταξύ της διδασκαλίας της μετεμψύχωσης και της ανάστασης. Δεν είναι όμως στα πλαίσια του άρθρου να εξηγηθούν οι φιλοσοφικό- θρησκευτικές προϋποθέσεις πάνω στις οποίες στηρίζονται. Ωστόσο, δεν είναι πρωτάκουστη. Ως απόδειξη για το εσφαλμένο της θέσεως του συγγραφέα ότι η διδασκαλία της ανάστασης «και δεν έχει καμιά σχέση βέβαια με τις μυθολογικές νεκραναστάσεις θεών της φύσης (Άδωνις, Διόνυσος, Άττις), που λάτρευαν οι εθνικοί», επικαλούμαι όσα ισχυρίζεται ο Ιουστίνος: «[...] Ιησούν Χριστόν τον διδάσκαλον ημών, **και τούτον σταυρωθέντα και αποθανόντα και αναστάντα ανεληλυθέναι εις τον ουρανόν**, ου παρά τους παρ' υμίν λεγομένους υιούς τω Δί καινόν τι φέρομεν» (Ά Απολογία, 21.1). Άρα, όχι μόνο ήταν γνωστά από την μυθολογία, τόσο η

σταύρωση, όσο και η ανάσταση και η ανάληψη, αλλά ο Χριστιανισμός δεν έφερε κάτι νέο!

Στην συνέχεια, η σύγκριση μεταφέρεται στο επίπεδο των θαυμάτων. Υποτίθεται ότι τα θαύματα του Απολλωνίου έγιναν προς εντυπωσιασμό, σε αντίθεση με εκείνα του Ιησού που «είναι άρρηκτα δεμένα με τη διδασκαλία του». Όμως, τι ακριβώς δίδαξε ο Ιησούς όταν παραβρέθηκε στο γάμο στην Κανά, και μετέτρεψε το νερό σε κρασί; Προσέξτε τι αναφέρεται στο «κατά Ιωάννην»: «*Ταύτην ἐποίησεν τὴν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦς ἐν Κανὰ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἐφάνέρωσεν τὴν δόξαν αὐτοῦ καὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ*» (2:11). Είναι η αρχή των σημείων του Ιησού, δια των οποίων φανέρωσε την δόξα του και πίστεψαν σε αυτόν οι μαθητές του. Δηλαδή, δεν τους έπεισε με την διδασκαλία, αλλά με τα σημεία! Βλέπουμε εδώ, ότι τα σημεία δεν έρχονται να επιβεβαιώσουν την αλήθεια της διδασκαλίας, αλλά να πείσουν! Αλλά θα ήθελα να σταθώ σε κάτι ουσιαστικότερο. Στις αντιφάσεις που υπάρχουν στις σχετικές αναφορές των ευαγγελιστών. Στο προαναφερόμενο παράδειγμα, ο Ιησούς παρουσιάζεται να είναι στον γάμο, ενώ στα συνοπτικά ευαγγέλια είναι στην έρημο και πειράζεται υπό του σατανά. Άλλο παράδειγμα, η θεραπεία του λεπρού, που σύμφωνα με τον «Ματθαίο» (αυτόπτης του Ιησού), γίνεται αμέσως μετά από την επί του όρους ομιλία. Όμως, σύμφωνα με τον «Λουκά», ο οποίος μας διαβεβαιώνει ότι οι πληροφορίες του προέρχονται από αυτόπτες, λέει ότι έγινε πριν από αυτήν. Ακόμα, ο Ιησούς πηγαίνει στο σπίτι του Πέτρου για να θεραπεύσει την πεθερά του, μαζί με τον Ιάκωβο και τον Ιωάννη («κατά Μάρκον» 1.29), ενώ σύμφωνα με το «κατά Λουκάν» τους γνώρισε μετά την συγκεκριμένη θεραπεία (4.38- 39/ 5.10-11). Οι τρεις συνοπτικοί γράφουν ότι το σπίτι όπου έγινε αυτή η θεραπεία (και ήταν του Πέτρου) βρισκονταν στην Καπερναούμ. Ο «Ιωάννης» όμως μας λέει ότι η πόλη που έμενε ο Πέτρος ήταν η Βηθσαϊδά (1.45). Αν λοιπόν κανείς προχωρήσει σε συγκρίσεις, θα διαπιστώσει αντιφάσεις στον χρόνο, τον τόπο, και τα πρόσωπα που εμπλέκονται στα ίδια περιστατικά θαυμάτων. Εκτός αυτών, τα θαύματα που υποτίθεται ότι έκανε ο Ιησούς είναι αναρίθμητα κατά τον «Ιωάννην»: «*Ἔστιν δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ὅσα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἃ τινὰ ἐὰν γράφηται καθ' ἓν οὐδὲ αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον χωρῆσαι τὰ γραφόμενα βιβλία ἀμὴν*» (21:25). Σε πλήρη αντίθεση, αναφέρονται ελάχιστα στον βίο του Απολλωνίου.

Αναφέρονται και μαρτυρούνται τα θαύματά του, όχι μόνο από τους 4 ευαγγελιστές αλλά και από τον απόστολο Παύλο (Α' Κορ. 15:3-8, Εβρ. 2:4) τον απόστολο Πέτρο (Πράξ. 2:22-23, Β' Πέτρου 1:16-18) τον Ιουδαίο ιστορικό

Φλάβιο Ιώσηπο (Αρχαιότητες, XVIII 3 § 3) που αποκαλεί τον Ιησού «ποιητή θαυμαστών έργων», το Ταλμούδ (Βαβυλωνιακό Ταλμούδ, Σάνχεδρίν 43α, Ταναίμ), τους απολογητές του 2ου μ.Χ. αι. Ιουστίνo και Κοδράτο (Διάλογος με τον Τρύφωνα, και Ευσεβίου, Εκκλησιαστική ιστορία IV, 3) αλλά και από τους χριστιανομάχους εθνικούς Κέλσο (Ο Αληθής Λόγος, Ωριγένης κατά Κέλσου, βιβλία I 34, 37 και II) και Ιουλιανό (Κατά Γαλιλαίων, Λόγος Α', 191ε).

Αν υπάρχουν αντιφάσεις στα ίδια τα ευαγγέλια, τότε τ;ι να μας πουν όσοι από τους μεταγενεστέρους απολογητές απλά τα αναπαράγουν; Η δε αναφορά στον Ιώσηπο, προέρχεται από ένα χαλκευμένο χωρίο (από τον Ευσέβιο), στο οποίο ο Ιησούς αναφέρεται ως «Χριστός», δηλαδή αναγνωρίζεται ως ο προφητευόμενος Μεσσίας, από τον Ιουδαίο Ιώσηπο! «γίνεται δὲ κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον Ἰησοῦς, σοφὸς ἀνὴρ, εἶ γε ἄνδρα αὐτὸν λέγειν χρή. **ἦν γὰρ παραδόξων ἔργων ποιητής, διδάσκαλος ἀνθρώπων τῶν ἡδονῆ τάληθῆ δεχομένων, καὶ πολλοὺς μὲν τῶν Ἰουδαίων, πολλοὺς δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐπηγάγετο. ὁ Χριστὸς οὗτος ἦν,** καὶ αὐτὸν ἐνδείξει τῶν πρώτων ἀνδρῶν παρ' ἡμῖν σταυρῶ ἐπιτετιμηκότος Πιλάτου, οὐκ ἐπαύσαντο οἱ τὸ πρῶτον ἀγαπήσαντες• **ἐφάνη γὰρ αὐτοῖς τρίτην ἔχων ἡμέραν πάλιν ζῶν, τῶν θείων προφητῶν ταῦτά τε καὶ ἄλλα μυρία περὶ αὐτοῦ θαυμάσια εἰρηκότων.** εἰς ἔτι τε νῦν τῶν Χριστιανῶν ἀπὸ τοῦδε ὠνομασμένων οὐκ ἐπέλιπε τὸ φῦλον». Σχετικά με το Ταλμούδ, δυστυχώς δεν το διαθέτω και έτσι δεν μπορώ να ελέγξω την ορθότητα όσων γράφει ο κος Τσινικόπουλος. Για να παραπέμπει όμως εκεί, σημαίνει ότι το διαθέτει. Για αυτό, θα τον παρακαλέσω πολύ να παραθέσει τα ακριβή λόγια.

Ο δε Κέλσος, δεν κάνει τίποτα περισσότερο από το να παίρνει τα θαύματα ως «υπόθεση εργασίας». Δεν τα παραδέχεται στην πραγματικότητα. Δυστυχώς, δεν έχουμε αυτούσιο το έργο του Κέλσου παρά μόνο έμμεσα από την αναίρεση που επιχείρησε ανεπιτυχώς ο Ωριγένης (μετά το θάνατο του Κέλσου...). Γράφει ο Ωριγένης για τον Κέλσο: «Εξῆς δε τούτοις ο Κέλσος, υπιδόμενος τα επιδειχθησόμενα υπό του Ιησού γεγεννημένα μεγάλα, περί ων ολίγα από πολλών ειρήκαμεν, **προσποιείται συγχωρεῖν αληθῆ εἶναι,** όσα περί θεραπειών, ή αναστάσεως, ή περί άρτων ολίγων θρεψάντων πολλούς αναγράφεται, αφ' ων λείψανα πολλά καταλέλειπται, ή όσα άλλα οίεται τερατευσάμενος τους μαθητάς ιστορηκέναι» (PG τ. 11, σ. 788). Ο δε Ιουλιανός, κινείται κατά τον ίδιο τρόπο. Στο συγκεκριμένο χωρίο που μας παραπέμπει ο κος Τσινικόπουλος, γράφει: «Ο δε Ιησούς αναπέισας το χείριστον των παρ' υμίν, ολίγους προς τοις τριακοσίοις ενιαυτοίς ονομάζεται, εργασάμενος παρ' ον έζη χρόνον ουδέν ακοής άξιον, **ει μη**

τις οίεται τους κύλλους και τυφλούς ιάσασθαι και δαιμονώντας εξορκίζει εν Βησθαϊδά και εν Βηθανία ταις κώμαις των μεγίστων έργων είναι». Δεν έκανε τίποτα άξιο ακοής, εκτός και αν κάποιος νομίζει ότι έπραξε τα όσα του αποδίδονται. Και λίγο παρακάτω, συνεχίζει αναφερόμενος στον Ιησού και στον Παύλο: **«ηγάπων, γαρ, ει θεραπαίνας εξαπατήσουσι και δούλους και δια τούτων τας γυναίκας άνδρας τε, οίους Κορνήλιος και Σέργιος. Ων εις εάν φανή των τηνικαύτα γνωριζομένων επιμνηθείς- επί Τιβερίου γαρ ήτοι Κλαυδίου ταύτα εγένετο, περί πάντων ότι ψεύδομαι νομίζετε»**. Δυστυχώς, και πάλι δεν έχουμε ατόφιο το έργο του Ιουλιανού, αλλά μια πετσοκομμένη ανασύνθεση (κατά την ομολογία του ίδιου του Κυρίλλου Αλεξανδρείας!) από τους λόγους «κατά Ιουλιανού».

Τα θαύματα άλλωστε, του Ιησού, δεν ήταν αυτοσκοπός. Δεν γινόταν για να προκαλέσουν απλά και μόνο κατάπληξη ή δέος στους παρευρισκομένους. Ήταν έργα, και σημεία όπως λέγονται στο κατά Ιωάννην Ευαγγέλιο (10:38, 7:31), σημεία, για ν' ανοίξει η διάνοια των αποδεκτών και να καταλάβουν ότι αυτός που τα διενεργούσε ήταν ο υποσχεμένος μεσσίας, «υιός θεού εν δυνάμει», και ότι μπορεί να επιτελέσει αυτά που υποσχότανε στο μέλλον (Ιωάν. 5:28). Γι' αυτό, κι αρνήθηκε ο ίδιος να κάνει καταχρηστική άσκηση της θαυματουργικής δύναμής του (Ματθ. 4:3-7), και να κατεβεί απ' τον σταυρό για να ικανοποιήσει ιδιοτελείς επιθυμίες ή να εξαναγκάσει κάποιους να τον πιστέψουν (Ματθ. 27:40-42).

Αν δεν ήταν αυτοσκοπός, τότε γιατί τα προβάλει ως επιχείρημα προκειμένου να κατακρίνει τις πόλεις και τις περιοχές όπου δεν μετανόησαν, δηλαδή δεν πείστηκαν από αυτόν; Και μάλιστα, τις απειλεί κιόλας! **«Τότε ήρξατο όνειδίζειν τὰς πόλεις έν αίς έγινοντο αί πλειίσται δυνάμεις αύτου ότι ού μετενόησαν• Ουαί σοι Χοραζίν, ουαί σοι Βηθσαϊδάν• ότι εί έν Τύρω και Σιδώνι έγινοντο αί δυνάμεις αί γενόμεναι έν ύμίν πάλαι άν έν σάκκω και σποδῶ μετενόησαν πλην λέγω ύμίν Τύρω και Σιδώνι άνεκτότερον έσται έν ήμέρα κρίσεως ή ύμίν και σύ Καπερναούμ, ή έως του ούρανοϋ ύψωθεισα, έως άδου καταβιβασθήση• ότι εί έν Σοδόμοις έγινοντο αί δυνάμεις αί γενόμεναι έν σοί έμειναν άν μέχρι τής σήμερον πλην λέγω ύμίν ότι γη Σοδόμων άνεκτότερον έσται έν ήμέρα κρίσεως ή σοί»** («Κατά Ματθαίον», 11:20-24).

Σύμφωνα με όσα γράφονται στο Δευτερονόμιον, ο πιστός Ιουδαίος δεν θα έπρεπε να παρασυρθεί από τα θαυματουργά σημεία προφητών. **«Εάν δε αναστή εν σοι**

προφήτης ή ενυπνιαζόμενος ενύπνιον και δω σοι σημείον ή τέρας και έλθη το σημείον ή το τέρας ο ελάλησεν προς σε λέγων· πορευθώμεν και λατρεύσωμεν θεοίς ετέροις ους ουκ οίδατε, ουκ ακούσεσθε των λόγων του προφήτου εκείνου ή του ενυπνιαζομένου το ενύπνιον» (Δευτερονόμιο, 13.1- 3). Σε καμία των περιπτώσεων δεν θα έπρεπε ο Ιουδαίος να βγει έξω από τη διδασκαλία. Όταν λοιπόν ο Ιησούς ισχυρίζονταν ότι ήταν ο Μεσσίας χωρίς να εκπληρώνει τίποτα από όσα θα έπρεπε, εάν κάποιος τον ακολουθούσε, θα σήμαινε ότι εκτρέπεται από την πίστη. Αυτό που ήθελαν οι Ιουδαίοι, δεν ήταν τα σημεία-θαύματα κάποιου, αλλά να δουν την εκπλήρωση των μεσσιανικών προφητειών που βρίσκονται στα βιβλία των Γραφών, και που ήθελαν τον Μεσσία ως στρατιωτικό εθνικό τους απελευθερωτή. Πρέπει λοιπόν να κατηγορήσουμε τους Ιουδαίους που απλά υπάκουσαν στις πατρικές τους διδασκαλίες και δεν ακολούθησαν έναν πλάνο; Οι Ιουδαίοι μάλιστα του ζήτησαν ένα σημείο, σημάδι από την διδασκαλία ότι είναι ο αναμενόμενος Μεσσίας. Μάλιστα τον αποκάλεσαν «Διδάσκαλο», κάτι που δείχνει ότι ήταν καλοπροαίρετοι. Ο Ιησούς όμως τους αποκάλεσε «πονηρούς», και τους έδωσε έναν «προφητικό τύπο». Τους είπε ότι θα μπει στην καρδιά της γης για τρία μερόνυχτα, όσο παρέμεινε και ο Ιωνάς στην κοιλιά του κήτους. Και κατά το σύνηθες, τους απείλησε ότι θα κατακριθούν κατά την τελική Κρίση! («Κατά Ματθαίον», 12:38-42). Ωστόσο, ο χρόνος που μεσολάβησε μεταξύ ενταφιασμού και ανάστασης του Ιησού, είναι πολύ λιγότερο από τρία μερόνυχτα.

6) Οι αναφερόμενες προγνώσεις του μέλλοντος από τον Απολλώνιο δεν έχουν καμιά σχέση με τις αληθινές προφητείες του μέλλοντος από τον Ιησού. Αν πιστέψουμε στα υπό του Φιλόστρατου λεγόμενα, ήταν απλές μαντείες, ή προγνώσεις ενός σοφού παρατηρητή γεγονότων, που θα μπορούσε να κάνει οιοσδήποτε άλλος. Οι αναφερόμενες προβλέψεις του Απολλώνιου, είναι γενικές, αόριστες και ανεπιβεβαίωτες.

Ας δούμε λοιπόν δειγματοληπτικά, συγκεκριμένες περιπτώσεις προφητειών που αποδίδονται στον Ιησού. Ο Ιησούς προφήτευσε ότι η γενεά εκείνη θα έβλεπε όλα όσα τους αναφέρει στα λεγόμενα «εσχατολογικά» κεφάλαια των τριών συνοπτικών κανονικών ευαγγελίων. «*ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη μέχρις οὗ πάντα ταῦτα γένηται*» («Κατά Μάρκον» 13.30/ «Κατά Ματθαίον» 24.34/ «Κατά Λουκάν» 21. 32). Προφήτευσε όμως και πράγματα σχετικά με τους μαθητές, τα οποία δεν συνέβησαν ποτέ. Για παράδειγμα, είπε ότι κάποιος από αυτούς που τον άκουγαν, δεν θα πέθαιναν μέχρι να έρθει η βασιλεία του θεού. «*λέγω δὲ ὑμῖν ἀληθῶς εἰσὶν τινες τῶν ὧδε ἐστηκότων οἱ οὐ μὴ γεύσονται θανάτου*

ἕως ἄν ἴδωσιν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ» («Κατὰ Λουκάν» 9.27/ «Κατὰ Μάρκον» 9.1/ «Κατὰ Ματθαίον» 16.28). Οἱ θεολόγοι, προκειμένου νὰ δικαιολογήσουν τὰ πράγματα καὶ νὰ μὴν φανεῖ ὅτι ὁ Ἰησοῦς ψευδοπροφήτευσε, λένε ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἐννοοῦσε τὴν μεταμόρφωσή του στο ὄρος Θαβώρ. Διότι μετὰ ἀπὸ αὐτὰ τὰ λόγια, οἱ ευαγγελιστὲς προχωροῦν σὲ ἐκείνη τὴν διήγηση. Ἀν ὅμως αὐτὴ ἡ ἐρμηνεῖα ἦταν ὀρθή, τότε θὰ ἔπρεπε πρὶν τὴν μεταμόρφωση νὰ εἶχαμε τὴν ἀπώλεια κάποιων ἀπὸ αὐτοῦς, ἐφόσον «τινες τῶν ὧδε ἐστηκότων» δὲν θὰ πέθαιναν (ἄρα, κάποιοι ἄλλοι θὰ πέθαιναν). Δὲν εἶχαμε καμία! Το χωρίο ἀναφέρεται σαφῶς σὲ μελλοντικό χρόνο, ὄχι ὅμως τόσο μακρινό, ἐφόσον κάποιοι ἀπὸ αὐτοῦς θὰ ἐβλεπαν τὴν βασιλεία ζωντανοί.

Ἔτσι, ἀν δεχθούμε τὰ ὑπὸ τοῦ Φιλόστρατου, ὁ Ἀπολλώνιος, προεῖπε τὸν λοιμόν τῆς Ἐφέσου, ἀλλὰ αὐτὸς ἦταν ἀναπόφευκτος γιὰ ἓνα παρατηρητικό, βλέποντας τὴν ἀθλιότητα τῶν κατοίκων καὶ τὴν ἀγνοία στοιχειωδῶν ὄρων ζωῆς. Ἀναφέρεται ἀκόμη ὅτι προέβλεψε τάχα τὸ σεισμό τῆς Σμύρνης, ἀλλὰ ἐπρόκειτο μάλλον περὶ εὐχῆς. Ἡ πρόγνωσή του, γιὰ τὴ Ρώμη, «ἔσται τι μεγα κούκ εσται», εἶναι τόσο γενικὴ καὶ ἀόριστη, πού θὰ μπορούσε ν' ἀποδοθεῖ σ' ὀποιοδήποτε γεγονός. Φαίνεται καθαρά ὅτι ἐπρόκειτο γιὰ μαντεία.

Τὰ ζήτημα τῆς μαντείας καὶ πὼς αὐτὴ συνδέεται με τὸν φιλοσοφικό λόγο καὶ τὰ ἐλληνικά μυστήρια, εἶναι ζήτημα τεράστιο. Ὁ ἐνδιαφερόμενος μπορεῖ νὰ μελετήσῃ τοὺς πυθικοὺς διαλόγους τοῦ Πλουτάρχου καὶ τὸ «Περὶ Μυστηρίων» τοῦ Ἰαμβλίου. Ἐδῶ, θὰ σχολιαστοῦν ὅσα συγκεκριμένα ἀναφέρει ὁ κος Τσινικόπουλος. Ὅσον ἀφορᾷ λοιπὸν τὸν λοιμό, πράγματι ὁ Ἀπολλώνιος τὸν προέβλεψε πρὶν ἐκδηλωθεῖ. Αὐτὴ ἡ πρόγνωση στηρίχθηκε στὴν γνώση τοῦ παρόντος. Ὁ Φιλόστρατος εἶναι σαφής: «[...] ξυνήκε μεν ὁ Ἀπολλώνιος τῆς προσβολῆς (ἐν. τοῦ λοιμοῦ), ξυνεῖς δε προύλεγε πολλαχού τε τῶν διαλέξεων...» (Τὰ ἐς τὸν Τυανέα, Δ', IV). Αὐτὴ ἀκριβῶς εἶναι μιὰ ἀπὸ τὶς πολλὲς διαφορὲς μετὰξὺ «προφητείας» καὶ «μαντείας». Ποῖος εἶπε ὅτι στὴν μαντικὴ τέχνη ἀποκλείεται ἡ παρατήρηση καὶ ἡ λογική; Χωρὶς ὅμως αὐτὸ νὰ σημαίνει ὅτι ἐξαντλεῖται ἐκεῖ. Γράφει ὁ Πλούταρχος στὸ «Περὶ τοῦ Εἰ τοῦ ἐν Δελφοῖς»: «Ὁ θεὸς βέβαια (ἐννοεῖ τὸν Ἀπόλλωνα) εἶναι μάντης καὶ ἡ μαντικὴ τέχνη ἔχει νὰ κάνει με τὸ μέλλον με βάση δεδομένα παρόντα ἢ παρωχημένα, διότι κανεὺς πράγματος δὲν εἶναι ἀναίτια ἡ γένεση οὔτε πέρα ἀπὸ τὴ λογικὴ ἡ πρόγνωση· ἐπειδὴ σὲ ὅλες τὶς περιπτώσεις τὰ ὅσα ἔχουν γίνῃ καὶ τὰ ὅσα θὰ γίνῃ ἀκολουθοῦν αὐτὰ πού γίνονται καὶ εἶναι συναρτημένα μαζί τους, σύμφωνα με διαδοχὴ πού ξεκινᾷ ἀπὸ τὴν ἀρχὴ καὶ τερματίζει στὸ τέλος, αὐτὸς πού ξέρει νὰ συνδέει τὶς αἰτίες μετὰξὺ τους σὲ ἓνα καὶ νὰ τὶς συμπλέκει σύμφωνα

με τη φύση γνωρίζει και προλέγει τα όσα είναι, τα όσα θα είναι και τα πριν απ' αυτά που είναι» (387 E). Άλλωστε, η μαντική καλείται «τέχνη», κάτι δηλαδή που εμπεριέχει «νου». Αυτό όμως δεν μπορούν να το κάνουν όλοι, αλλά μόνο οι οξυδερκείς. Για την περίπτωση του σεισμού της Σμύρνης, γράφει ο Φιλόστρατος ότι ο Απολλώνιος σήκωσε τον πανιώνιο κρατήρα και έκανε σπονδή. Πράγματι ευχήθηκε, αλλά η ευχή του ήταν πολύ συγκεκριμένη: «[...] μηδέ τη γη κακόν εξ αυτής προσκωμάσαι, **μηδ' Αιγαίωνα σεσίχθονα τινάξαι ποτέ τας πόλεις**». Και συνεχίζει ο Φιλόστρατος: «Τοιαύτα επεθείαζε προορών, οίμαι, τα χρόνοις ύστερον περί Σμύρναν περί Μίλητον περί τε Χίον και Σάμον και πολλάς των Ιάδων (δηλ. Ιώνων) ξυμβάντα». Ο Φιλόστρατος μας λέει την γνώμη του, δεν την επιβάλλει. Δεν μιλάει κατηγορηματικά (ο. π. Δ', VI). Όσο για τη φράση «έσται τι μεγα και ουκ εσται», να πω ότι δεν ήταν για τη Ρώμη αλλά για τον Νέρωνα. Γράφει ο Φιλόστρατος: «όταν δηλαδή έγινε κάποτε έκλειψη ηλίου που συνοδεύονταν από βροντή- κάτι που φαίνεται να συμβαίνει σπάνια στις εκλείψεις- σήκωσε τα μάτια στον ουρανό και είπε: "έσται τι μέγα και ουκ έσται". Οι παρευρισκόμενοι θεώρησαν παράλογο αυτό που είχε ειπωθεί, όμως την τρίτη μέρα μετά την έκλειψη όλοι κατάλαβαν αυτά τα λόγια. Ο Νέρωνας καθόταν κι έτρωγε, όταν έπεσε κεραυνός στο τραπέζι κι έσπασε σε κομμάτια το κύπελλο που κρατούσε στα χέρια του και είχε φέρει κοντά στο στόμα του. Τότε ο Νέρων, εξαιτίας του γεγονότος ότι λίγο έλειψε να χτυπηθεί από κεραυνό, είπε ότι κάτι θα είχε συμβεί και δεν συνέβη» («Τα ες τον Τυανέα», Δ', XLIII).

Υπάρχει, βέβαια, και η τηλοψία του φόνου του Δομιτιανού από μέρους του, αλλά ποιος μπορεί να ξέρει τι είπε και τι δεν είπε πραγματικά, αφού η μοναδική πηγή μας, ο Φιλόστρατος, γράφει 100 και πλέον χρόνια μετά, και βάζει στο στόμα του, αυτά που θέλει ο ίδιος; Τα ίδια, μπορούν να λεχθούν για την δήθεν ανάσταση και ανάληψή του στον ουρανό (Κιτρινιάρης, σελ. 91).

Όπως έχει ήδη αναλυθεί από το κείμενο, ο Φιλόστρατος μεταγράφει το κείμενο του Δάμιδος. Δεν υπάρχει σοβαρός λόγος να αμφισβητηθεί η μαρτυρία του. Ο Δίων ο Κάσσιος ο ιστορικός (155- 235 κ. ε) πάντως το αποδέχεται, αν και κάποιος-όπως λέει- θα το αμφισβητούσε χιλιάδες φορές: «*This is what actually happened, though one should doubt it ten thousand times over*» («Ρωμαϊκή Ιστορία», Επιτομή του βιβλίου LXVII, 67.18.2). Άλλωστε, αν κάποιος μελετήσει σχετικά με το φαινόμενο της τηλοψίας (travelling clairvoyance), θα διαπιστώσει ότι έχουν γίνει πειράματα, και σε αρκετές περιπτώσεις έχει αποδειχτεί πραγματική. Για παράδειγμα, στο βιβλίο «Psychic Warrior», ο Ντέιβιντ Μόρχαουζ, περιγράφει πως

εκπαιδεύτηκε να χρησιμοποιεί την τηλοψία για κατασκοπία στον στρατό. Αν είναι να βαπτίζουμε κάθε τι που αγνοούμε τον τρόπο λειτουργίας του ως «ψέμα», τότε ... καλή επιστροφή στα σκοτάδια του μεσαίωνα. Αν κάτι ισχύει, τότε μπορεί επίσης και να εξηγηθεί.

Σ' αντίθεση μ' όλα αυτά, ο Ιησούς αναγνωρίστηκε εξ' αρχής ως αληθινός μεσσιανικός και εσχατολογικός «προφήτης εκ της Ναζαρέτ» (Λουκ. 24:19, Πράξ: 3:22, Εβρ. 1:1 επ.). Ο Ιησούς προφήτεψε και προέβλεψε γεγονότα κατά τρόπον ελέγξιμο μέχρι σήμερα, από οιονδήποτε καλόπιστο, τρίτο.

Ακριβώς και για αυτό διαψεύστηκε σε όλα όσα φέρεται ότι ισχυρίστηκε, όπως σχολιάστηκε παραπάνω. Και αυτό είναι επόμενο. Πως είναι δυνατόν να ξέρει ο Ιησούς το μέλλον και να το προφητεύει, από την στιγμή που λέει ότι ο μικρότερος σπόρος που υπάρχει είναι του σιναπιού («Κατά Ματθαίον», 13.32) ενώ στην πραγματικότητα το μέγεθος του σπόρου της παπαρούνας είναι πολύ μικρότερος; Πως είναι δυνατόν να ξέρει το μέλλον, από τη στιγμή που ο ίδιος φέρεται να δηλώνει άγνοια για την δεύτερη έλευσή του («Κατά Μάρκον», 13.32); Δυστυχώς για τους Χριστιανούς, ο Ιησούς αναγνωρίστηκε μόνο από όσους τον κατασκεύασαν ως «προφήτη». Επειδή ακριβώς δεν εκπλήρωσε τίποτα, για αυτό το λόγο ο Ισραήλ δεν τον αποδέχτηκε ποτέ ούτε ως Μεσσία, ούτε ως «προφήτη». Και όταν λέω ότι τον κατασκεύασαν ως τέτοιο, θα φέρω το παράδειγμα περί της υποτιθέμενης προφητείας του για την καταστροφή του Ναού και την άλωση της Ιερουσαλήμ. Υποτίθεται ότι τα ευαγγέλια διηγούνται την ιστορία του Ιησού, και ότι ο Ιησούς προλέγει πράγματα που θα συμβούν περίπου σαράντα χρόνια μετά. Η άλωση της Ιερουσαλήμ και η καταστροφή του Ναού τοποθετούνται στο 70 κ.ε. Όμως, ένα κεφάλαιο πριν από αυτά, στο κεφάλαιο 23 του «Κατά Ματθαίον» στίχοι 31-35, αναφέρεται η δολοφονία κάποιου Ζαχαρία γιού του Βαραχία, που τον σκότωσαν ανάμεσα στο Ναό και το θυσιαστήριο. Αυτά τα λόγια αποδίδονται στον Ιησού. Πράγματι, αυτό το γεγονός της δολοφονίας είναι ιστορικό, και αναφέρεται από τον Ιώσηπο στον «Ιουδαϊκό πόλεμο». Όμως, το περιστατικό αυτό τοποθετείται στο 69 κ. ε, σε εποχή μεταγενέστερη της υποτιθέμενης δράσης του Ιησού! Και ο Ιησούς το αναφέρει στους Φαρισαίους για να τους δείξει τις άδικες πράξεις τους. Εάν ο Ιησούς δραστηριοποιείται στο 30- 33 κ. ε, τότε πως είναι δυνατόν να αναφέρει στους Φαρισαίους μια γνωστή σε αυτούς και τετελεσμένη πράξη που τοποθετείται ιστορικά στο... 69 κ.ε.;

*Ο Ιησούς υπήρξε όχι μόνον θαυμαστό αντικείμενο προφητείας —**πάνω από 300***

προφητείες και τυπολογίες έχουν επισημανθεί για το πρόσωπό του, που προφητεύουν τον χρόνο και τον τόπο της γέννησής του, την θεία του προέλευση, τη ζωή του, τη φύση του έργου του, τα θαύματά του, το θάνατό του και την ανάστασή του (βλ. π.χ. Γεν. 49:10, Ησαΐα 9:7, 7:14, Μιχ. 5:2, Ησ. 53, 1, 4, 8, Δανιήλ 9:1, 24, Ψαλμ. 2:2-9, 22:16-18 κ.ά.)—, αλλά ο ίδιος προφήτευσε, ενεργώντας ως ο μεγαλύτερος από τον Μωυσή προφήτης (Δευτ. 18:15, Πράξ.:3:22) για ν' αποδείξει τη μεσσιανικότητά του. Οι αξιοθαύμαστες προφητείες του, μπορούν να καταταγούν σε πέντε κύκλους. α) Σ' αυτές που αφορούν το πρόσωπό του (σταύρωση, προδοσία Ιούδα, ανάσταση), β) Αυτές που αφορούσαν το μέλλον της εκκλησίας του (Ματθ. 16:18, 19 κ.λπ.) και τη διάδοση του ευαγγελίου της βασιλείας σ' όλα τα έθνη, όπως κι έγινε και γίνεται μέχρι σήμερα (Ματθ. 24:14 πρβλ. Ιωάν. 12:24), γ) προφητείες σχετικά με την Β' παρουσία του που είναι θέμα εσχατολογικό, μελλοντολογικό, δ) προφητείες σχετικά με την καταστροφή της Ιερουσαλήμ και του ναού, ε) προφητείες σχετικά με την τύχη και το μέλλον του Ισραήλ (Λουκ. 21:20-20, Μάρκος 13, Ματθ. 24).

Όσον αφορά τις υποτιθέμενες «προφητείες» για τον Ιησού και τον τρόπο δράσεως των ανωνύμων πλαστογράφων (ειδικά του «κατά Ματθαίον» ευαγγελίου), παραπέμπω στο άρθρο «Εξετάζοντας τις «προφητείες» για τον Ιησού». Εκεί μπορεί κανείς να διαβάσει τον τρόπο που οι ανώνυμοι συγγραφείς παραποίησαν, χάλκευσαν, και διαστρέβλωσαν τα γραφόμενα στην Παλαιά Διαθήκη.

Ας δούμε όμως τι σημαίνει «τυπολογία». Τυπολογία σημαίνει ότι παίρνω δύο άσχετα μεταξύ τους θέματα, και προσπαθώ να βρω αντιστοιχίες. Για παράδειγμα, έχουμε την «ιστορία» του Ιωσήφ στην Παλαιά Διαθήκη, όπου προδίδεται και πωλείται από τα αδέρφια του στους Ισμαηλίτες για είκοσι αργύρια. Αυτό, θεωρείται «προφητικός» τύπος της προδοσίας του Ιησού από τον Ιούδα. Όπως καταλαβαίνει ο κάθε αναγνώστης που έχει ανοικτό νου, αυτή η σύνδεση είναι αυθαίρετη. Εξυπακούεται ότι μόνο εκ των υστέρων αναγνωρίζονται τέτοιας φύσεως ζητήματα. Άλλο παράδειγμα που θα μπορούσε να αναφερθεί, είναι ο Πάυλος. Στην προς «Γαλάτας» επιστολή, μέσω της τυπολογίας-αλληγορίας, προσπαθεί να πείσει τους εκεί χριστιανούς ότι δεν σώζονται με τα έργα του Νόμου, αλλά με την πίστη στο λυτρωτικό έργο του Χριστού. Και φέρει ως τύπο, τον Αβραάμ που έδιωξε τον Ισμαήλ που γεννήθηκε από την δούλη Άγαρ (και είναι τύπος της Παλαιάς Διαθήκης και του Νόμου), ενώ κράτησε τον Ισαάκ από την ελεύθερη Σάρα (που είναι τύπος της Καινής Διαθήκης της χάριτος), διότι δεν είναι

δυνατόν να κληρονομήσουν τις επαγγελίες και τα δύο παιδιά (4.21-31). Αλλού, ο χάλκινος όφης που υψώθηκε στην έρημο από τον Μωυσή, είναι τύπος της σταύρωσης του Ιησού («Κατά Ιωάννην», 3,14). Πολλά τέτοια αναφέρονται τόσο στα άλλα βιβλία της Καινής Διαθήκης, στην επιστολή (δήθεν) Βαρνάβα, όσο και στον Ιουστίνο κ.ά. Οπότε, κατανοεί κανείς εύκολα ότι ο αριθμός «300» που αναφέρει ο κος Τσινικόπουλος, είναι άκρως αυθαίρετος, παραπλανητικός, και ξεφουσκώνει αμέσως μετά από ενδελεχή μελέτη των πηγών.

Στέκομαι πολύ λίγο, στις τελευταίες δύο ομάδες. Όταν είπε τις προφητείες αυτές ο Ιησούς (33 μ.Χ.), κανείς δεν διανοούνταν ότι σε 37 χρόνια, δηλαδή το 70 μ.Χ., θα καταστρέφονταν ολοσχερώς ο ναός και η Ιερουσαλήμ, οι Ιουδαίοι θα διασκορπιζόνταν σ' όλα τα έθνη και η Ιερουσαλήμ θα παρέμενε υπό την κυριαρχία πολλών εθνών. Αν κάποιος νομίζει ότι δεν τα είπε, πάντως, τα Ευαγγέλια περιέχουν τα λόγια του, και γράφτηκαν στην ακρότατη περίπτωση γύρω στο 100 μ.Χ. Αργότερα, και να θέλει κανείς να τα χρονολογήσει, δεν μπορεί γιατί υπάρχουν χειρόγραφα και μαρτυρίες άλλες, για την ύπαρξή τους.

Ο αναχρονισμός που αποδεικνύεται από τα γραφόμενα περί του θανάτου του Ζαχαρία, όπως είδαμε παραπάνω, δείχνουν απάτη και όχι προφητεία. Δραστηριοποιείται στο 33 κ. ε (κατά τον κ. Τσινικόπουλο), αναφέρει το περιστατικό του Ζαχαρία, αλλά αυτό τοποθετείται ένα χρόνο πριν την άλωση της Ιερουσαλήμ (δηλ. το 69 κ. ε) από τον Ιώσηπο! Για τέτοια αξιοπιστία «προφητειών» μιλάμε!

Και πάλι, ο χρόνος εκπλήρωσης της προφητείας είναι πολύ μεταγενέστερος, αφού από το 70 μ.Χ. μέχρι το 1948 μ.Χ. που οι Ισραηλίτες επέστρεψαν στην Παλαιστίνη, ήταν διασκορπισμένοι στα πέρατα της γης ως περιπλανώμενοι Ιουδαίοι και η Ιερουσαλήμ πατήθηκε από διάφορα έθνη (Ρωμαίους, βυζαντινούς, σταυροφόρους, Άραβες, Τούρκους, Άγγλους κ.λπ.) όχι μία, αλλά 35 φορές! Όποιος αμφιβάλλει, ας ανατρέξει στα ανάλογα ιστορικά έργα.

Ο Ιησούς, πουθενά δεν αναφέρει καθαρά ότι οι Ισραηλίτες θα επιστρέψουν στην Παλαιστίνη και θα κάνουν κράτος. Αναφέρεται στο «κατά Λουκάν»: «Όταν δὲ ἴδητε κυκλουμένην ὑπὸ στρατοπέδων τὴν Ἱερουσαλήμ τότε γνῶτε ὅτι ἤγγικεν ἡ ἐρήμωσις αὐτῆς· τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη καὶ οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐκχωρείτωσαν καὶ οἱ ἐν ταῖς χώραις μὴ εἰσερχέσθωσαν εἰς αὐτήν ὅτι ἡμέραι ἐκδικήσεως αὐταί εἰσιν τοῦ πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα· οὐαὶ δὲ

ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις• ἔσται γὰρ ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὄργῃ ἐν τῷ λαῷ τούτῳ καὶ πεσοῦνται στόματι μαχαίρας καὶ αἰχμαλωτισθήσονται εἰς πάντα τὰ ἔθνη **καὶ Ἱερουσαλήμ ἔσται πατουμένη ὑπὸ ἐθνῶν ἄχρι πληρωθῶσιν καιροὶ ἐθνῶν**» (21:20-24).

Σύμφωνα με το παραπάνω χωρίο, αυτό που υποτίθεται ότι προλέγει ο Ιησούς είναι ότι θα ερημωθεί η Ιερουσαλήμ, ο Ισραήλ θα διασκορπιστεί σε όλα τα έθνη, και ότι τα έθνη θα πατούν πια την Ιερουσαλήμ μέχρι να συμπληρωθούν οι καιροί των εθνών. Τι θα συμβεί όμως μετά από αυτό; Μας το λέει η συνέχεια του χωρίου. «Καὶ ἔσται σημεῖα ἐν ἡλίῳ καὶ σελήνῃ καὶ ἄστροις καὶ ἐπὶ τῆς γῆς συνοχὴ ἐθνῶν ἐν ἀπορίᾳ ἠχούσης θαλάσσης καὶ σάλου ἀποψυχόντων ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκουμένη αἱ γὰρ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται **καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλῃ** μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς» (21:25-27).

Όταν συμπληρωθούν οι καιροί των εθνών, τότε θα υπάρξουν σημεία στον ήλιο και τη σελήνη, θα απορούν τα έθνη και θα βρίσκονται σε αγωνία και τρόμο, θα σαλευτούν οι ουράνιες δυνάμεις, και τότε θα δουν την Δεύτερη έλευση του Ιησού στον κόσμο. Εάν θεωρήσουμε ότι ο Ιησούς προφητεύει την επανίδρυση του Ισραήλ που έγινε το 1948, αυτό σημαίνει ότι και τα προηγούμενα έπρεπε να είχαν συμβεί τότε! Και για να αναιρέσω τεύειωτικά τον ψευδή ισχυρισμό του κου Τσινικόπουλου, παραθέτω την συνέχεια του χωρίου! «ἀρχομένων δὲ τούτων **γίνεσθαι ἀνακύψατε καὶ ἐπάρατε** τὰς κεφαλὰς ὑμῶν διότι ἐγγίζει ἡ ἀπολύτρωσις ὑμῶν» (21:28).

Ότι εἶπε στα προηγούμενα θα γίνονταν στην γενιά εκείνη! Για αυτό και τους λέει ότι μόλις τα δουν αυτά, να αρχίσουν να ετοιμάζονται. Και ως κερασάκι στην τούρτα: «οὕτως καὶ ὑμεῖς **ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα** γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἔστιν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι **οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη ἕως ἂν πάντα γένηται**» (21:31-32).

Κατόπιν τούτων, δεν υπάρχει χρόνος για την ίδρυση κανενός Ισραήλ, σύμφωνα με όσα αποδίδονται στον ψευδοπροφήτη Ιησού! Αλλά του ερχομού της Βασιλείας.

Εδώ τελειώνω το δεύτερο μέρος (η συνέχεια και το τέλος στο τρίτο μέρος). Σας ευχαριστώ για τον χρόνο σας.

Διομήδης